

OD 38. PĚŠÍHO PLUKU K 61. SPOJOVACÍ BRIGÁDĚ

K 45. výročí zabezpečování spojení útvarem 9967
1950-1995

Úvodní slovo

Jsou určité mezníky, při kterých se člověk zastaví, zamyslí nad minulostí, přítomností a podívá se i do budoucnosti. Jedním takovým je také 45. výročí založení našeho útvaru. Je na nás, kteří v současné době neseme štafetu, abychom si důstojným způsobem připomněli práci našich předchůdců a zanechali něco pro naše nástupce.

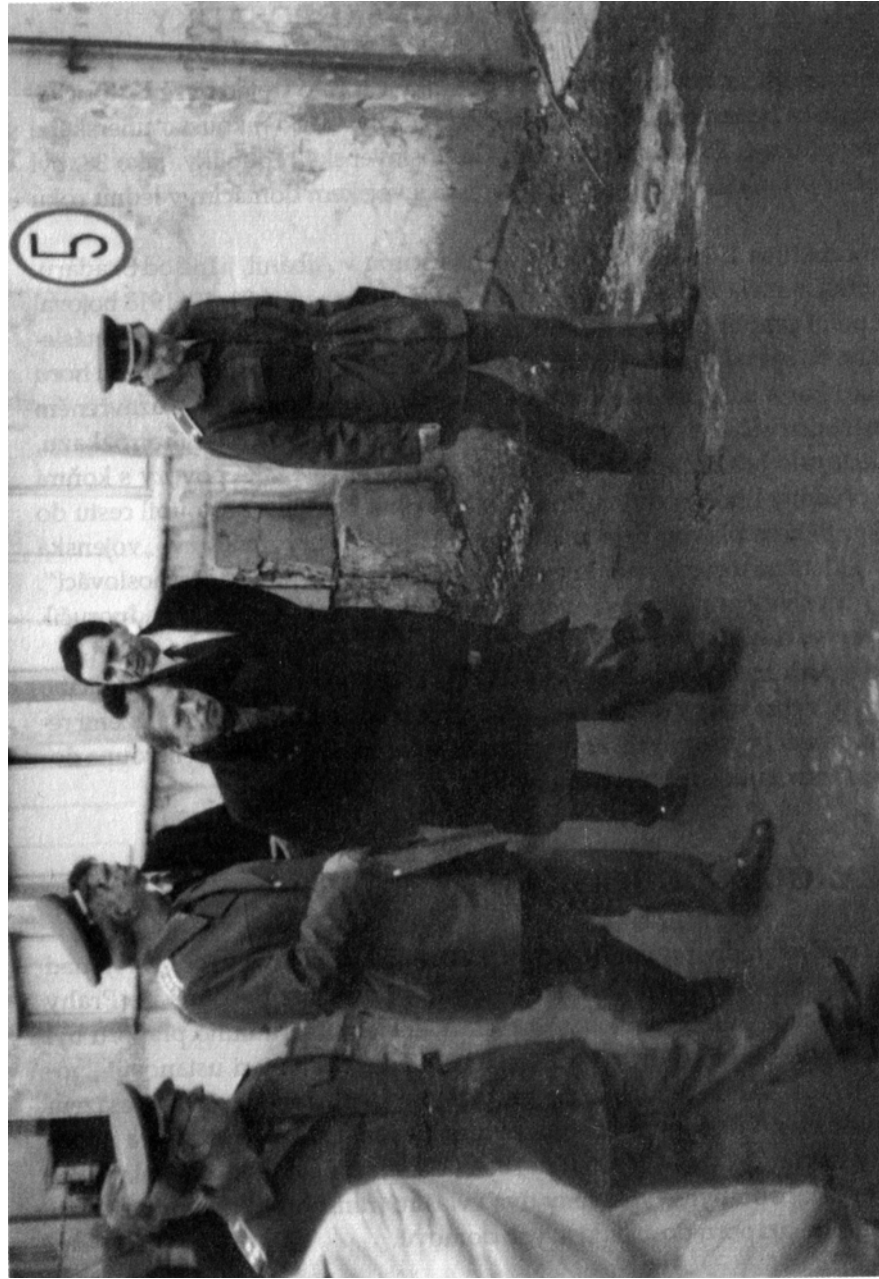
Vojenská spojovací profese je speciální profesí. Kombinací, kde se kloubí dohromady požadavek na vysoké odborné znalosti s praktickými dovednostmi ovládání složité technologie, s pedagogickými schopnostmi zasvětit do tajů spojovací techniky mladé lidi, kteří přicházejí do armády mnohdy bez základních vědomostí v této oblasti. Při tom všem musíme být neustále připraveni zabezpečit spojení pro velení armády a jak je známo, spojení se nedá udělat jen „jako“.

Mnoho lidí za dobu trvání našeho útvaru zasvětilo svůj život této složité práci. Prošlo jim rukama tisíce vojáků, aby se vrátili do civilního života obohaceni o nové zkušenosti. Každý, kdo kratší nebo delší dobu pracoval u našeho útvaru, nechal v této práci kousek svého života. Chtěl bych, abychom si nad tímto textem připomněli chvíle strávené ve výcvikových prostorech, probdělé noci s telefonním sluchátkem v ruce a ubezpečili se, že naše profesní hrdost a vůle zabezpečit spojení i v nejtěžších podmínkách je trvalá hodnota, kterou neseme dál a předáváme ji i našim nástupcům.

Připravili jsme tuto publikaci, abychom zaznamenali velice stručně historii, změny kterými náš útvar procházel v závislostech na měnících se požadavcích k zabezpečení spojení. Zároveň považuji za nutné, uvědomit si, že jsme nositeli kontinuity armády v místě posádky a chtěl bych, abychom si připomněli i stručnou historii působení armády ve městě Berouně, tak jak se nám ji podařilo získat z dosti chudých pramenů, které se zachovaly.

Ať tato útlá brožurka poslouží k malému zamyšlení nad vývojem naší profese jako připomínka minulého, ukázka současnosti a vyjádření víry, že naši nástupci s novými technologiemi a novými úkoly ponesou dál to nejlepší co vzniklo jako společné dílo generací spojařů našeho útvaru.

Prezident republiky Václav Havel při návštěvě berounských kasáren – únor 1993.

ZAJÍMAVOSTI Z DĚJIN BEROUNSKÉ POSÁDKY

Nejznámější jednotkou berounské posádky v tomto století byl z historického hlediska bezesporu 38. pěší pluk. Vznikl z bývalého rakousko-uherského pěšího pluku č. 88 v době utváření Československé republiky. Jako 38. byl označen při unifikaci zahraničního vojska s vojskem domácím v lednu roku 1920.

Koncem října 1918 byl 88. pěší pluk na ústupu v Albánii, jižně od Skadaru. Jednotka neměla žádné zprávy o dění ve vlasti a tak ještě 31.10.1918 bojoval třetí polní prapor pluku s jednotkami dohodových vojsk, které jej pronásledovaly. To byl také boj poslední. Po něm následoval přesun přes Černou horu na Stari Bar a dále do Zeleki v Boce Kotorské. Vojáci pluku se o uzavřeném příměří dozvěděli teprve 4.11.1918 v Kastellastua z divizního rozkazu. Následovalo odzbrojení. Nejen zbraně a materiál, ale také povozy s koňmi byly předány Jihoslovanům. Dne 21.11. se pluk nalodil a nastoupil cestu do Rijeki. Během plavby byla záložními důstojníky utvořena tzv. „vojenská rada“, která se usnesla nadále vystupovat jako český pluk - „čechoslováci“. Novým velitelem pluku byl zvolen nejstarší záložní důstojník, nadporučík v záloze Václav Konopásek.

Lod' s plukem dorazila do Rijeki 24. 11. 1918 a ještě téhož a následujícího dne byly vypraveny zvláštní vlaky převážející vojáky do vlasti. Na území republiky vojáci vystupovali, aby navštívili své domovy, takže do Berouna dojela jen hrstka mužstva z města a okolí.

Z RAKOUSKA-UHERSKA DO BEROUNA

Pluk měl náhradní prapor čítající asi 1300 mužů. Tento byl v roce 1914, snad z důvodu udržení lepší kázně ve vojsku, přeložen z Berouna do Prahy a odtud později do Szolnoku v Uhrách. Velitelem náhradního praporu byl němec pplk. Ludvík Wirth. Po 28. 10. 1918 také zde vojáci ustanovili „vojenskou radu“, která přednesla veliteli požadavky mužstva: zejména sesazení všech důstojníků, odevzdání plukovních peněz a zásob mužstva a neodkladný návrat do vlasti. Veliteli nezbylo, než požadavky vojáků splnit. Počátkem listopadu byly vypraveny dva zvláštní transporty, kterými se vojáci náhradního praporu dostali do svých domovů.

Velitelem náhradního praporu byl jmenován major Robert Slapnička, který přijel do Berouna 7.11.1918. Začal organizovat vojenskou posádku a povolal důstojníky i vojáky znovu ke službě. Za zmínku stojí, že téměř všichni se po odpočinku ve svých domovech do činné vojenské služby vrátili.

28.11.1918 VOJENSKÝ PŘEVRAV V BEROUNĚ

Této noci byl proveden npor. Vojtěchem Waltrem a vojenským lékařem npor. Robertem Rusem vojenský převrat v berounské posádce. Sami odzbrojili jednorocní dobrovolníky hotovostními zbraněmi ze skladiště, přepadli kasárna, zajistili inspekčního důstojníka a odzbrojili hotovostní jednotku.

Zabavené zbraně předali spolehlivým vojákům, kteří obsadili telefonní a telegrafní úřad, skladiště, nádraží a další důležité objekty. V ranních hodinách 29. října 1918 již kasárna střežila silná a spolehlivá stráž.

VÁLEČNÉ KŘÍŽE ZA STATEČNOST

Získaná svoboda Země, patriotismus a občanské nadšení se staly hybným motorem všech dalších událostí. Ke konci února 1919 se již pluk skládá ze třech polních praporů, majících každý tři roty. III. polní pak byl postupně doplněn kulometnou rotou.

Ve dnech 23. a 24. 3. 1919 odjíždí I. a II. prapor na Slovensko, kde se samostatně účastní bojů proti jednotkám maďarské Rudé armády. Nasazení a odvaha našich vojáků byla oceněna v červnu téhož roku. Po skončení těžkých bojů byla celá řada vojáků a poddůstojníků vyznamenána československým válečným křížem za statečnost.

ORGANIZACE VOJENSKÉ POSÁDKY

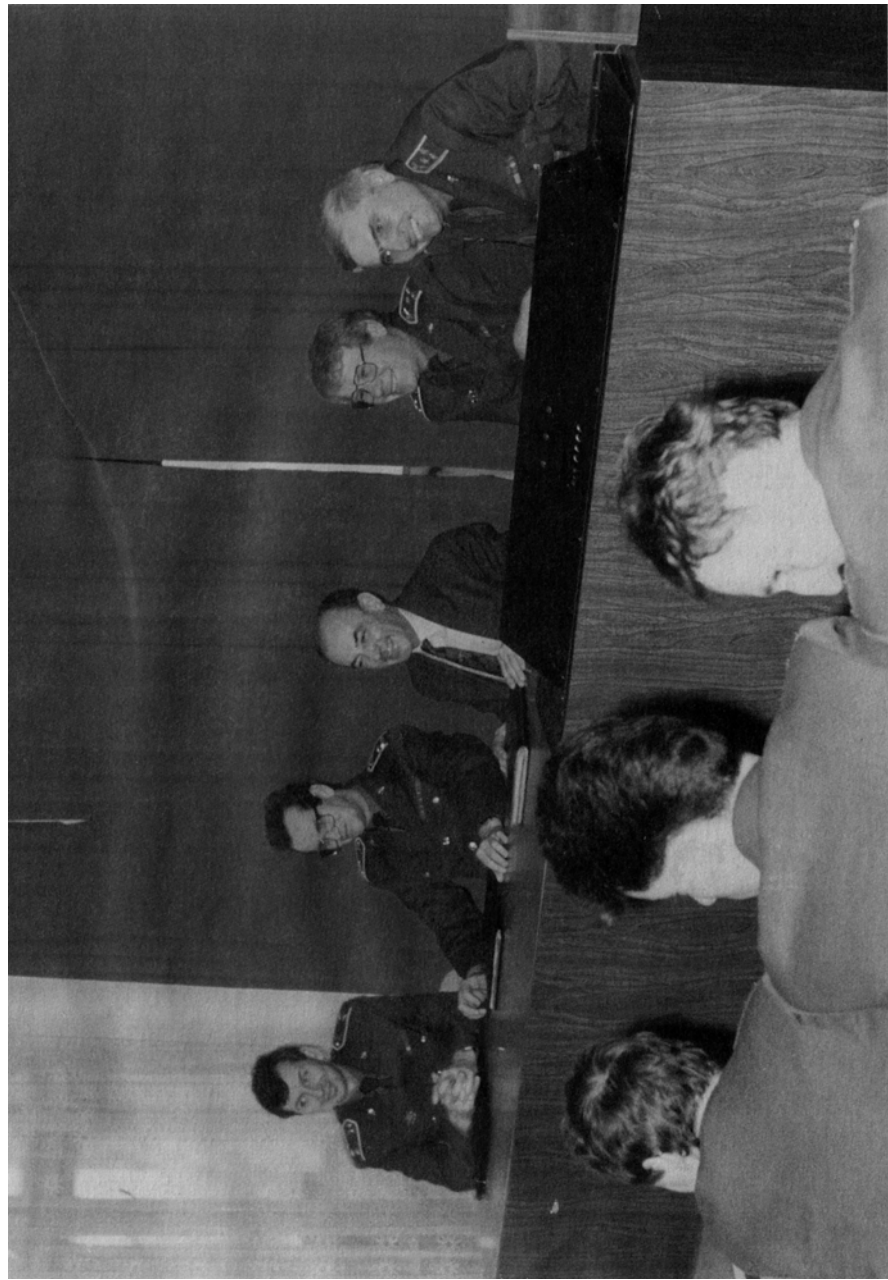
Následující léta existence berounského pluku byla vyplněna systematickou mírovou a organizační činností, směřující k vybudování pevné a spolehlivé armády - garanta samostatnosti nové republiky.

Jednou z významných událostí této doby, svědčící o přátelských vztazích obyvatelstva celého berounského kraje k armádě, bylo darování plukovního

praporu 38. pěšímu pluku městem Berounem v roce 1926. V čele s městskou radou, složenou ze zástupců spolků a korporací města Berouna a okolí, byl ustaven „slavnostní výbor“, který zahájil sbírku peněz a organizoval přípravné akce. Městská rada sama jako první věnovala částku 5000 korun na zhotovení praporu. Mezi další dárce pak patřily na berounském okrese Jednota obce legionářské a Berounská krojovaná družina. Prapor byl zhotoven v Umělecko-průmyslové škole v Praze a jeho cena byla na tu dobu úctyhodná, 15 000 korun. Slavnostní odevzdání praporu se uskutečnilo dne 15. července 1926 a zúčastnil se ho sám Ministr národní obrany generál Jan Syrový a Zemský vojenský velitel generál Drobný. Předávajícím byl starosta města Berouna pan Bednář. Ministr obrany zdůraznil ve svém projevu význam této události a o praporu promluvil jako o symbolu věrnosti, úcty k zákonům republiky, symbolu plnění povinností každého řádného vojáka. Velitel pluku pplk. Fiala poté složil slib věrnosti za 38. pluk a byla provedena slavnostní vojenská přísaha celého útvaru. Defilé pluku na berounském náměstí, v čele s novým praporem, bylo důstojným završením této slavnosti.

38. PĚŠÍ PLUK SOUČÁSTÍ MĚSTA BEROUNA

Definitivní organizace 38. pluku byla ukončena v roce 1929, kdy pluk sestával z velitelství pluku, pomocné roty s plukovní hudbou, technické roty, 1. polního praporu a náhradního praporu v Berouně, 2. polního praporu v Praze-Motole a 3. polního praporu v Podbořanech.

Ministr obrany Luboš Dobrovský mezi vojáky berounské posádky – únor 1992.

HISTORIE VÚ 9967

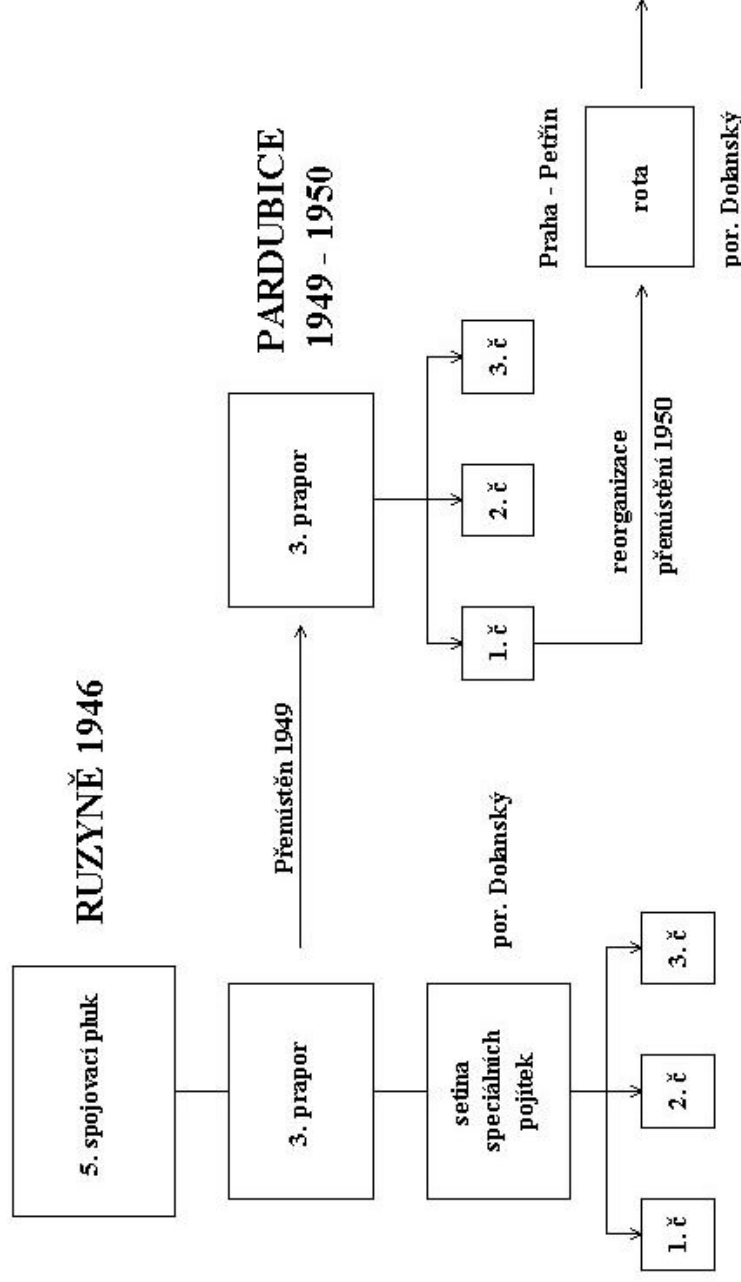
Pracovat se směrovými pojítky se začalo v naší armádě po skončení II. světové války. V používání byly nejvíce kořistní decimetrové stanice DMG 5K, ELESTER. Právě taková technika byla soustředěna v letech 1946-1948 u setniny speciálních pojítek 3. praporu 5. spojovacího pluku v Praze-Ruzyni. Kromě již zmíněných stanic měla setnina také přístroje „Rudolf“, četu NOT a četu TOT. Velitelem této jednotky byl por. Dolanský, veliteli jednotlivých čet pak por. Hruška, por. Chour a por. Mukařovský.

V roce 1949 byl 3. prapor, včetně rot speciálních pojítek, přemístěn do Pardubic. Rota byla přebudována na samostatnou, její technika však stále méně odpovídala novým požadavkům vedení boje. Vystala potřeba vytvořit samostatnou směrovou jednotku, která by byla schopna cvičit své vlastní specialisty. V roce 1950 proto byla samostatná rota zvláštních pojítek rozdělena. Čety NOT a TOT zůstaly v Pardubicích a z čtyř decimetrových pojítek se stala rota, která byla pod vedením por. Dolanského přemístěna k Vojenskému radioelektrickému ústředí v Praze na Petříně. Tato rota se stala základem budoucího 59. radiového praporu.

Z návštěvy luxemburské delegace – prosinec 1992

RUŽYNĚ 1946

1. četa - od roku 1948 četa decimetrových stanic - por. Ladislav Hruška

2. četa - četa NOT - por. Václav Chour

3. četa - četa TOT - por. Eman Mukařovský

V radioelektrickém ústředí na Petříně, jehož součástí byla síť stálého směrového a radiového spojení, byl vytvořen 1.6.1951 samostatný 59. radiový prapor. Jeho velitelem se stal plk. Oskar Macek.

Prapor byl tvořen čtyřmi setninami a čítal asi 250 vojáků. V letech 1951-1955 prošel řadou cvičení, které jen potvrdily opodstatněnost, potřebu a poslání směrových pojítek ve velení armády. Úspěšnými zkouškami prošly směrové stanice RDV 68 a RDM 61, které se postupně zaváděly do výzbroje praporu. V roce 1953 odešel na VSV dosavadní velitel plk. Ing. Marek a novým velitelem byl ustanoven mjr. Václav Tamchyna.

Hlavním mezníkem ve vzniku samostatného směrového útvaru a ujasnění koncepce jeho bojového poslání byl rok 1955. Nařízením NGŠ byl dnem 1. června tohoto roku zřízen 59. prapor směrových stanic. Jeho velitelem zůstal nadále pplk. Tamchyna a zástupcem velitele byl určen mjr. Zdeněk Dolanský.

Jednotku tvořilo 270 vojáků a ve výzbroji byla, na tu dobu velmi moderní technika - RDV 68 (Hory), RDS 66 a RDM 61, umístěná na vozidlech T-805 a PV3S. Prapor byl dislokován ve Zbirohu a bezprostředně po svém vzniku se zúčastnil řady cvičení, při kterých na velmi dobré úrovni zabezpečoval spojení pro GŠ a MNO.

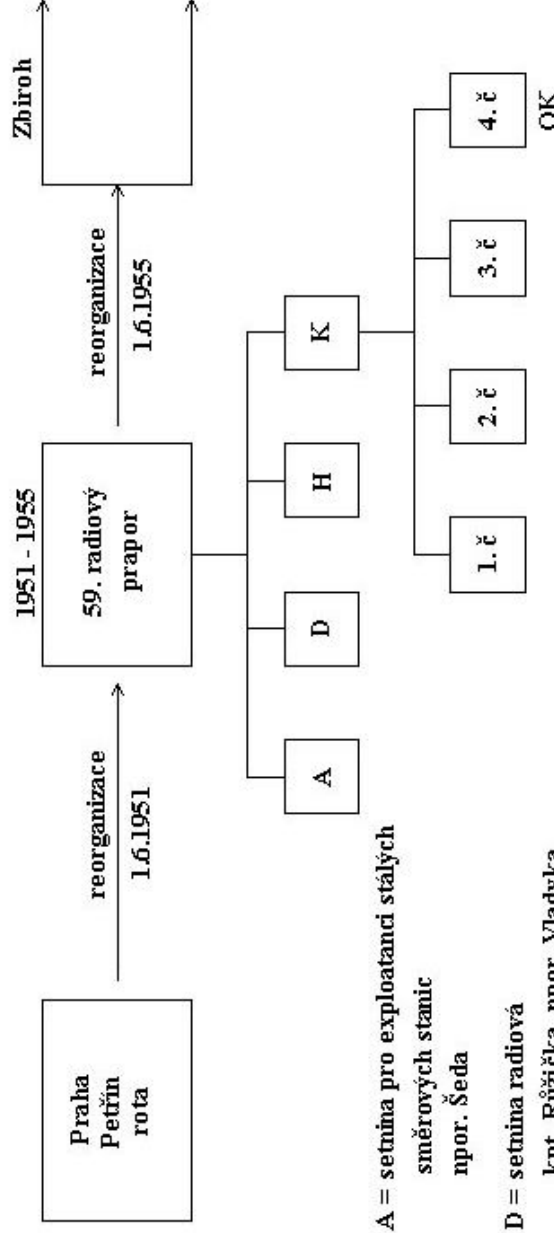

Delegace americké armády při ukázce výcviku berounských spojařů – prosinec 1993.

PRAHA 1950 - 1955

1951 - 1953 plk. Oskar Macek

1953 - 1957 mjr. Václav Tamchyna

A = setuina pro exploatanci stálých
směrových stanic
npor. Šeda

D = setuina radiová
kpt. Růžička, npor. Vladyka

H = setuina směrových stanic velkých
kpt. Svoboda

K = setuina směrových stanic středních
npor. Dolanský

1. četa - por. Matoušek
2. četa - npor. Rychter
3. četa - por. Štěpánek
4. četa OK - por. Pavlata

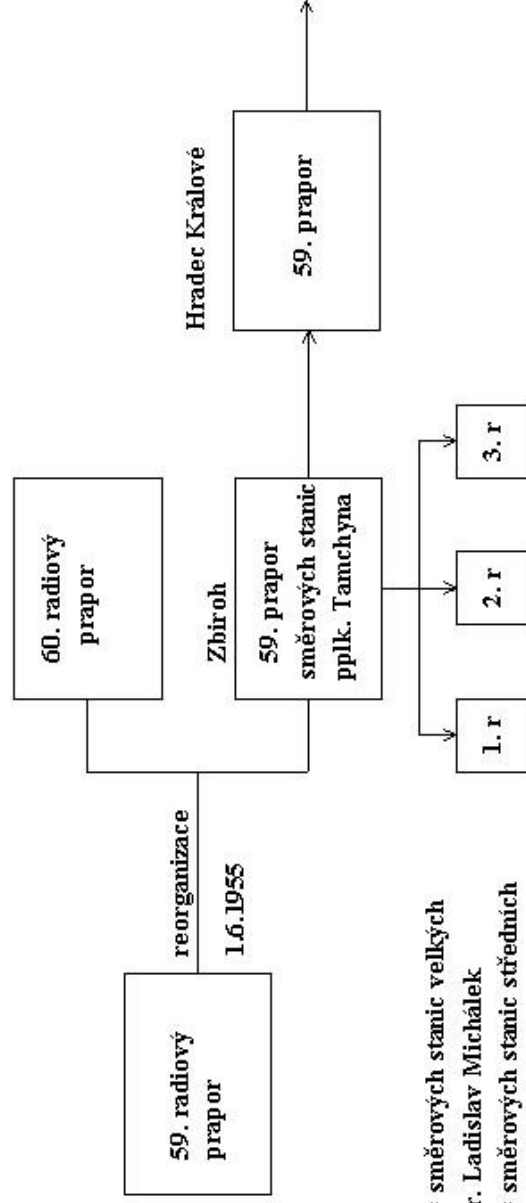
Významnou událostí v životě praporu bylo propůjčení Bojové zástavy Rozkazem prezidenta republiky v roce 1956. Zástavu - symbol bojové cti a slávy útvaru převzal velitel útvaru pplk. Tamchyna z rukou velitele spojovacího vojska, generálplukovníka Bohumila Teplého.

V říjnu 1957 je útvar redislokován ze Zbirohu do Hradce Králového a novým velitelem je jmenován kpt. Miroslav Dědina. V roce 1959 jej střídá kpt. Zdeněk Zínek. Hloubková prověrka praporu v tomto roce potvrdila dobrou vycvičenost praporu a plnění úkolů na velmi dobré úrovni.

Jak je patrné ze snímku, Američany naše technika zaujala...

ZBIROH 1955 - 1957

1. rota = směrových stanic velkých

npor. Ladislav Michálek

2. rota = směrových stanic středních

npor. Emil Faltejsek

3. rota = exploatační směrových stanic velkých

npor. Jaroslav Hrazdira

6.5.1956 předána bojová zástava

Za zmínku stojí i událost z roku 1960, kdy se skupina 25 vojáků, vedená poručíkem Kašparem, účastnila záchranných prací a vyprošťování osob při železničním neštěstí u Stěblové. Za tuto nezištnou pomoc v mimořádné situaci byli ministrem národní obrany odměněni des. abs. Karel Junek a svob. Vladimír Voříšek. Útvar tak získal uznání nejen na poli spojovacím.

Dalším mezníkem v historii spojovacího vojska byl rok 1961, kdy došlo k přemístění 59. praporu směrových stanic z Hradce Králové do Prahy-Ruzyně. V tomto období se vyčleňuje z praporu rota exploatace stálých směrových stanic a stává se samostatným útvarem. Prapor prochází neustálými změnami a je postupně doplňován o další roty - o rotu pomocných spojovacích uzlů, rotu technického zabezpečení a dvě kabelosměrové roty.

V souvislosti s celkovou modernizací v armádě vzrůstají požadavky na zabezpečení trvalého a spolehlivého spojení, vzrůstá potřeba rozšíření směrového spojení. Možnosti 59. praporu požadavkům nestačují.

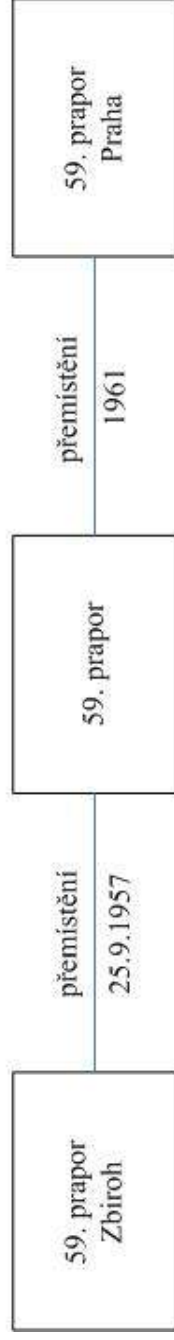

„... technika není nejmodernější, ale slouží spolehlivě...“, říká velitel.

HRADEC KRÁLOVÉ 1957-1961

1957-59 kpt. Miroslav Dědina

1959-62 kpt. Zdeněk Zínek

Z těchto důvodů je 1.9.1962 vytvořen 59. pluk dálkových spojů, složený ze tří praporů. Jeho prvním velitelem se stal pplk. Jiří Jíra. Pod jeho vedením pluk již v průběhu následujícího roku spolehlivě plní úkoly při zabezpečení trvalého spojení vojsk při polním výcviku. Nesporně významné byly i výsledky dosažené plukem v roce 1964 při cvičení „SPUTNIK“.

V jednotce se podařilo výrazně zlepšit organizaci života vojsk i řídicí práci na jednotlivých stupních velení. Úsilí bylo zaměřeno ke kvalitnímu vycvičení spojovacích specialistů. Postupně byla vytvořena materiálně účetní základna a zkvalitněno technické zabezpečení pluku. Pozornost byla věnována i úpravě rajonu kasáren, byl vybudován útvarový rozhlas.

Úspěšnost všech těchto činností dokumentují ocenění, která útvar získal, například v podobě putovní ceny velitele pražské posádky v roce 1964. Významná v rozvoji útvaru byla zejména 70. léta, kdy byl značně zvýšen důraz na polní výcvik. K úspěšnému zvládnutí těchto úkolů přispěli všichni vojáci z povolání, na něž se postupně zvyšovaly nároky. Za všechny jmenujme tehdejší velitele. V letech 1971-73 velitel útvaru mjr. Miloslav Starosta, 1974-77 pplk. Jaroslav Gajdošík, od roku 1977 mjr. Pavel Faltýsek. Tím byly položeny dobré základy pro útvar, který ještě do roku 1979 plnil úkoly v Praze-Ruzyni.

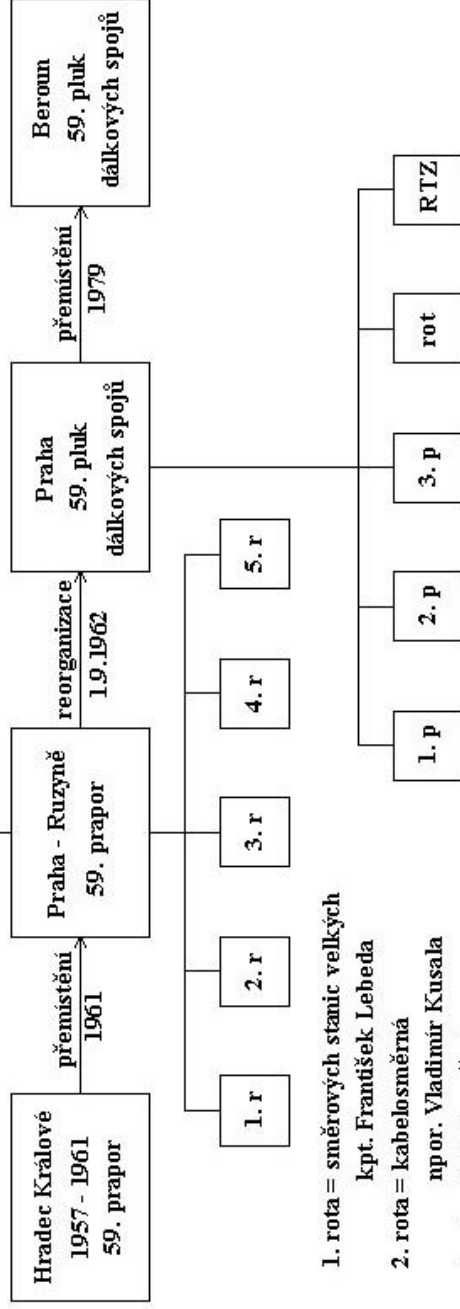
Projev velitele při příležitosti předání útvaru do podřízenosti GŠ AČR – duben 1994

PRAHA - RUZYNĚ 1961 - 1979

1962-1966 pplk. Jiří Jirá
 1966-1968 pplk. Bohumil Novák
 1968-1971 plk. Zdeněk Drobník
 1971-1973 pplk. Miloslav Štarošta
 1974-1977 pplk. Jaroslav Gajdošík
 1977-1979 mjr. Pavel Faltysek

Osamostatnění roty
 exploatace stálých
 směrových stanic

Samo statný
 útvar

1. rota = směrových stanic velkých

kpt. František Lebeda

2. rota = kabelosměrná

npor. Vladimír Kusala

3. rota = kabelosměrná

kpt. Zdeněk Brunner

4. rota = pomocných spojovacích uzlů

npor. Václav Krybus

5. rota = technického zabezpečení

npor. Jiří Doucha

1. prapor = velkých směrových stanic (R404)

2. prapor = poddůstojnická škola

3. prapor = středních směrových stanic (RDM 12)

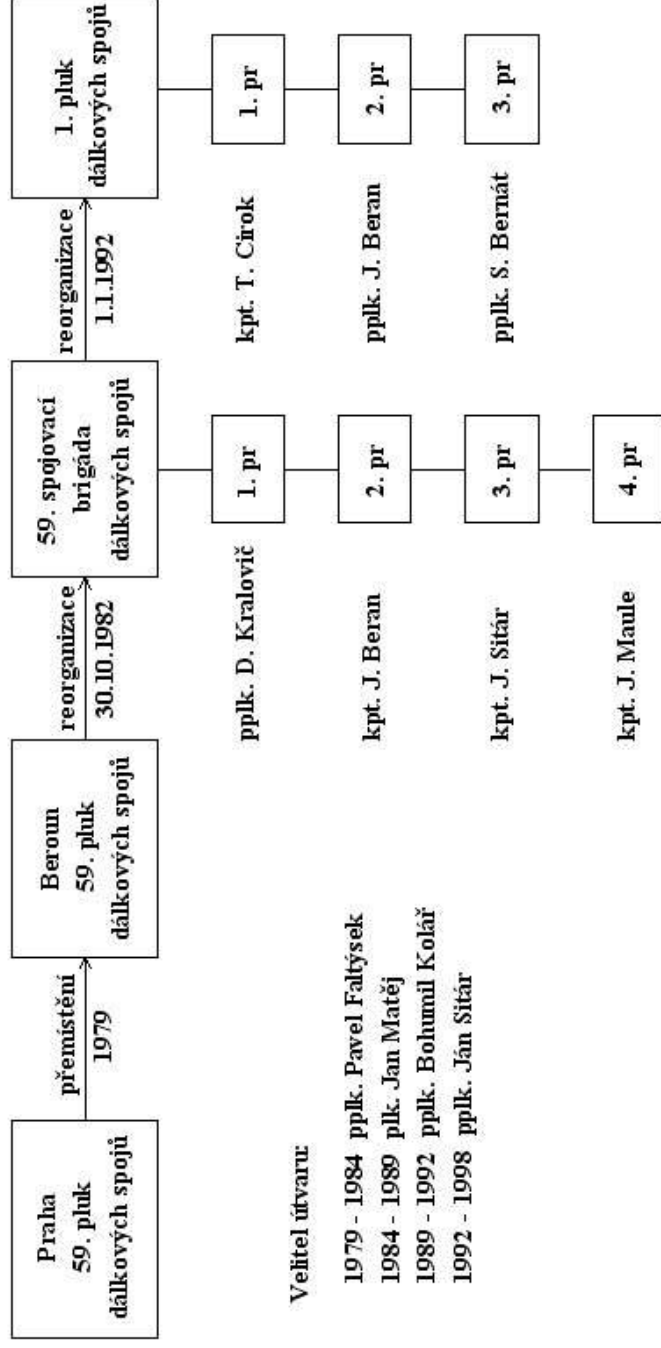
Dnem 1.10.1979 dochází k přemístění 59. pluku dálkových spojů do kasáren kpt. Otakara Jaroše v Berouně. Velitelem zůstává pplk. Pavel Faltýsek, který útvar v roce 1982 reorganizuje na 59. spojovací brigádu dálkových spojů. V roce 1984 jej ve funkci střídá plk. Jan Matěj a v roce 1989 se ujímá velení pplk. Bohumil Kolář.

Koncem sedmdesátých a začátkem osmdesátých roků dochází k mohutné expanzi spojovacího úkolu, život útvaru je ve znamení neustálých cvičení v terénu. Technologie však zůstává analogová s ruční komutací kanálů, což evidentně nestačí na rozsah plněného úkolu, ale spojení je zabezpečováno v požadované kvalitě. Je to za cenu maximálního vypětí vojáků z povolání a jejich vysoké odbornosti a značných praktických dovedností. Začíná se zavádět výpočetní technika, ale jenom v oblasti plánování spojení. Vzniká ve spolupráci se Správou spojovacího vojska ZVO, na tu dobu unikátní soubor programů „Palcát“. Jedním z autorů tohoto systému byl pplk. Jaroslav Mikš. V roce 1991 dochází k rušení stávající techniky útvaru, radioreleových stanic R 404. Tato 24-kanálová stanice dlouhá léta kvalitně sloužila, v posledních letech však už nestačila na plnění úkolů. Svým těžkopádným stožárem a hlavně vysokou poruchovostí připravila příslušníkům útvaru mnohé horké chvíle. Proto její vyřazení z výzbroje bylo přijato s úlevou. Dále zůstala nosnou stanicí u útvaru 12-kanálová stanice RDM 12, která spolu s RDM 6 zabezpečovala plnění úkolů jak v opěrné síti tak na přímých směrech.

V roce 1992 dochází k první reorganizaci v rámci „polistopadových“ změn - počet praporů je snížen ze čtyř na tři a pod velením pplk. Ing. Bohumila Koláře vzniká 1. pluk dálkových spojů. Jeho velení převzal 15.9.1992 pplk. Ing. Ján Sitár. Druhá reorganizace postihuje útvar 1.2.1994 a je završením redislokace a transformace spojovacího vojska. Berounský útvar od této chvíle nese název - 61. spojovací brigáda.

Kasárna kpt. Jaroše - BEROUN

1.10.1979 - 31.1.1994

Po reorganizaci v roce 1994 se útvar dostal do trochu jiné role než doposud. Od úkolů, kdy zabezpečoval spojení jako bojový útvar a výcvik prováděl pouze pro svoji potřebu, začal plnit úkoly jako výcvikové středisko spojovacích specialistů pro celou AČR a jen v menší části zabezpečuje spojení pro nadřazený stupeň.

Nové úkoly přinesly sebou i novou odpovědnost, přípravu žáků v poddůstojnických školách. Kritériem naší práce může být i skutečnost, že námi připravovaní spojovací specialisté na dobré úrovni zabezpečují spojení u svých mateřských útvarů na území celé ČR.

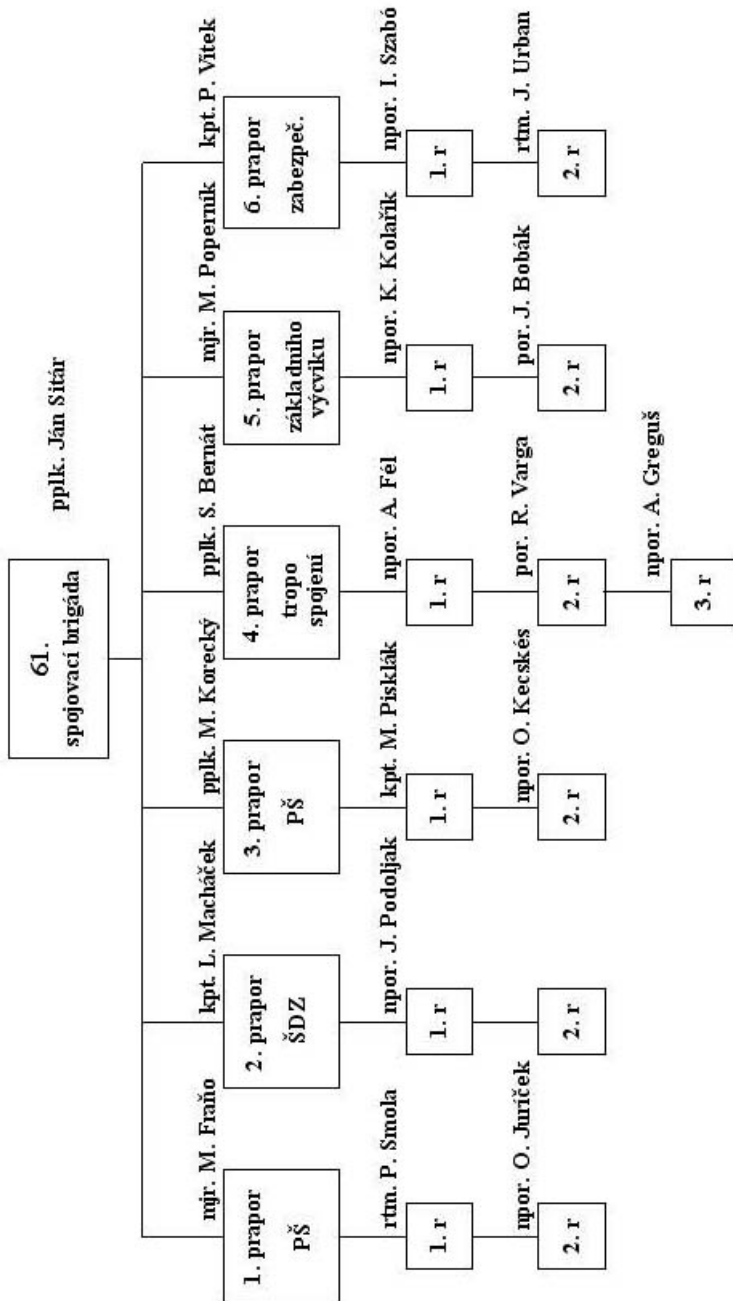
Škola důstojníků v záloze je naší prestižní formou Školení, která posouvá význam našeho útvaru do vyšší roviny. Vrcholem naší vzdělávací práce bude příprava poddůstojníků v další službě, na kterou se jako na novou formu přípravy vojenských profesionálů těšíme.

V oblasti spojovací techniky zůstává z dálkových spojů u útvaru v rozhodující míře jen stanice R 412, která zabezpečuje troposférické spojení a útvar je doplněn novější stanicí R 414, která je pokračovatelkou legendární R 404. Stanice RDM 12 a RDM 6 zůstávají jen jako doplňkové. Významné je, že v rámci výcviku specialistů pro celou AČR byl útvar doplněn veškerým sortimentem spojovací techniky, včetně radiových prostředků vyšších výkonů, které se doposud v historii útvaru nevyskytovaly.

Prezidenta republiky doprovázeli MO Antonín Baudyš a NGŠ generálplukovník Karel Pezl.

BEROUN 1.2.1994

Na závěr tohoto stručného průřezu historií VÚ 9967 je nutno připomenout, že útvar byl a je v centru pozornosti nejvyššího velení armády a ostatních orgánů. V poslední době nás poctili návštěvou ministři obrany pan Dobrovský, pan Baudyš, pan Holář. Nejvzácnější byla návštěva pana prezidenta republiky Václava Havla. Můžeme říci, že při všech těchto návštěvách byla oceněna dobrá práce příslušníků útvaru při plnění úkolů.

V rámci spolupráce se zahraničními armádami navštívila útvar delegace z velení armád NATO, vrchní velitel Lucemburské armády, delegace příslušníků spojovacího vojska armády USA složená z velitelů, kteří se zúčastnili války v Perském Zálivu. Tyto kontakty jsou oboustranně prospěšné. Rozšiřují naše poznání a zároveň nám umožňují prezentovat naši práci. Její úrovní byly hosté příjemně překvapeni, i když naše technologie v současné době nemůže být označována za špičkovou.

Nutno podotknout, že vzniku útvaru předcházelo nemalé úsilí všech příslušníků. Útvar i při složitých podmínkách vlastní transformace, zabezpečoval spolehlivé a kvalitní spojení na nesčetných cvičeních. Potýkal se s nedostatky v personální oblasti, v oblasti ubytování vojsk, i s běžnými problémy, které přináší každodenní činnost. Velitel brigády, pplk. Ing. Ján Sitár společně s velitelským sborem útvaru i přes tato úskalí vede útvar ke zdárnému plnění všech vytyčených úkolů.

Fragment ze slavnostního nástupu spojovací brigády.

Luxemburgští hosté se seznámili s programovým vybavením vybavením naší počítačové techniky.

VELENÍ ÚTVARU DĚKUJE ZA POMOC SPONZORŮM:

AVZO – okresní kolegium Beroun

Antonín Rückl a synové, s. r. o., sklárna Nížbor

Baroko & Fox, s. r. o., knižní a hudební vydavatelství Beroun

Autor textu: pplk. Bálek Václav
Grafická úprava: npor. Pavel Juřica, Iveta Nejedlá
Vydává: VÚ 9967 Beroun
Foto: mjr. Vlastimil Kolář, archiv VÚ 9967 Beroun
Sazba DTP: Jan Kotlařík
Tisk: BAROKO & FOX, Grafický závod Beroun